

Chara connivens Tuvsträrfse

Foto © Kajsa Rosqvist, Husö biologiska station, Åbo Akademi

Svenskt vardagsnamn	Tuvsträrfse
... och på andra språk	Engelska: Convergent stonewort
Vetenskapliga namn	<i>Chara connivens</i> Salzmänn ex. A. Braun, 1835; fam. Characeae Synonym(er): <i>Chara globularis</i> f. <i>connivens</i> (Salzmänn ex. A. Braun) R.D. Wood, 1962
Organismgrupp(er)	Strärfsen (släktet <i>Chara</i>), Kransalger (klass Charophyceae)
Storlek och utseende	Tuvsträrfse blir ca 15 cm hög, men kan i ursprungsområdet bli betydligt högre. Den är klargrön och likt andra kransalger bildar den grenar som sitter i krans med jämna mellanrum längs stammen.
Kan förväxlas med	Skörsträrfse (<i>Chara globularis</i>), som också saknar taggar på stammen, och likaså har tre gånger så många barkrader som grenar. Tuvsträrfsen bildar emellertid skilda honliga och hanliga individer, vilket inte skörsträrfsen gör. Även papillsträrfse <i>C. virgata</i> kan vara svår att skilja ut.

Geografiskt ursprung	Nordafrika och sydvästra och västra Europa (sötvatten).
Första observation i svenska vatten	Tuvsträfsa upptäcktes först 1950 vid Öregrund, men har troligen funnits betydligt längre där (vilket sannolikt gäller även för andra lokaler i Östersjön). Användningen av fast barlast minskade under 1900-talet. Samtidigt kan påpekas att segelfartygen – däribland fartygen i den Erikssonska flottan, med hemmahamn på Åland – använde fast barlast länge, i vissa fall fortfarande så sent som efter andra världskriget.
Förekomst i svenska havs- och kustområden	Längs Upplandskusten (Lövstabukten, Öregrundsområdet, Gräsö).
Övrig förekomst utanför ursprungligt utbredningsområde	<p>Det första fyndet av tuvsträfsa i Östersjön gjordes 1858. Eftersom arten kan förväxlas med skörsträfsa kan tidigare fynd identifierade som skörsträfsa därför ha varit tuvsträfsa. <i>Chara connivens</i> är relativt sällsynt och har i Östersjöområdet under de senaste 25 åren rapporterats endast från Sverige, Estland och Finland (första fynd på Åland år 2004). Den verkar ha försvunnit från tidigare fyndplatser som Greifswald-Rügen, Gdanskbukten och Kuriska lagunen. Arten finns även i Storbritannien.</p> <p>De grunda vikar där den oftast påträffas är utsatta för övergödning, båttrafik, muddring etc., vilket kan ha lett till att arten därför ha minskat under senare år p.g.a. sådan stress. <i>C. connivens</i> har av detta skäl tagits med i de s.k. rödlistorna över hotade arter, trots att den inte hör hemma här.</p>
Referenser till observationer i områden nära svenska farvatten	Åland (Apelgren <i>et al.</i> , 2004) Estland (Torn <i>et al.</i> , 2004) Greifswald-Rügen (troligen utdöd, Blümel, 2004)
Troligt införselsätt	Det har inte kunnat påvisas varifrån tuvsträfsa ursprungligen kommer och den skulle därför kunna vara en s.k. kryptogen art (osäkert ursprung). Om den är en införd art så torde det dock vara klart att den spridits via fast barlast (sediment bland sten) ombord på segelfartyg. På de platser i Östersjön där man hittar tuvsträfsa finns även andra arter

	<p>som indikerar att fast barlast tömts där. En alternativ och i så fall naturlig spridning skulle kunna vara spridning av oosporer med hjälp av sjöfåglar. Oosporer kan överleva passage igenom fåglars tarmkanal.</p>
Miljö där arten förekommer	<p>Tuvsträfsa förekommer i andra länder i sötvatten men har i Sverige bara påträffats i brackvatten. Grunda havsvikar på mjuka bottenar. Tuvsträfsa behöver växa skyddad för vindexponering, men med bra vattenomsättning och klart vatten.</p>
Ekologiska effekter	<p>Tuvsträfsa kan bilda täta bestånd, som – i likhet med bestånden av många inhemska kransalger – fungerar som en skyddande miljö för många smådjur.</p>
Andra effekter	
Övrigt	
<p>Läs mer</p> <ul style="list-style-type: none"> • ARKive: Convergent Stonewort (<i>Chara connivens</i>) http://www.arkive.org/convergent-stonewort/chara-connivens/#text=All (Besökt 2013-02-28) • Bjelke U. 2010. Analys av rödlistade sötvattensarter. ArtDatabanken Rapport 6. ArtDatabanken SLU, Uppsala. http://www.artdata.slu.se/filer/ArtDatabanken-rapporterar-sotvattensarter-2010-uppdaterad100602.pdf (Besökt 2013-02-28) • Naturvårdsverket. 2009. Åtgärdsprogram för hotade kransalger: tuvsträfsa och barklöst sträfsa 2008-2011. Rapport 5851. April 2009. http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-5851-7.pdf (Besökt 2013-02-28) <p>Mer om bilden</p> <ul style="list-style-type: none"> • © Kajsa Rosqvist, Husö biologiska station, Åbo Akademi 	
<p>Referenser till artbeskrivning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blindow I., Krause W., Ljungstrand E. & Koistinen M. 2007. Bestämingsnyckel för kransalger i Sverige. Svensk Botanisk Tidskrift 101(3-4):165-220. <p>Referenser till fyndplatser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Appelgren K., Snickars M. & Mattila J. 2004. <i>Chara connivens</i> Saltzm. Ex. A. Braun 1835 found in the Åland archipelago – a new species to Finland. Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 80:11-13. 	

- Blümel C. 2004. Die Characeen in Mecklenburg-Vorpommern. Rostock. Meeresbiol. Beitr. 13:55-72.
- Kota J., Torn K., Martin G., Orav-Kotta H. & Paalme T. 2004. Seasonal variation in invertebrate grazing on *Chara connivens* and *C. tomentosa* in Kõiguste Bay, NE Baltic Sea. Helgol. Mar. Res. 58:71-76.
- Naturvårdsverket. 2009. Åtgärdsprogram för hotade kransalger: tuvsträfsse och barklöst sträfsse 2008-2011. Rapport 5851. April 2009. <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-5851-7.pdf> (Besökt 2013-02-28).
- Torn K., Martin G., Kukkk H. & Trei T. 2004. Distribution of charophyte species in Estonian coastal water (NE Baltic Sea). Scientia Marina 68(Suppl. 1):129-136.
- Von Strokirch S. & Wallström K. 2008. Botanisk mångfald i Lövstabukten. Svensk Botanisk Tidskrift 102(3-4):135-146.

Referenser till ekologiska och andra effekter

-
- Detta faktablad om *Chara connivens* skapades den 20 september 2005. Första uppdatering: 6 augusti 2006. Andra uppdatering: 6 november 2006. Tredje uppdatering: 11 december 2006. Senaste uppdatering den 28 februari 2013 av Sture Nellbring.